

Sesida dals

Communitgà ils

Protocol nr.

25 da favrer 2020

27 da favrer 2020

106

Incumbensa Crameri

concernent l'inventarisaziun d'objects degns da vegnir protegids

Resposta da la Regenza

L'art. 4 da la Lescha davart la protecziun da la natira e da la patria en il chantun Grischun (Lescha chantunala davart la protecziun da la natira e da la patria, LNPGR; DG 496.000) regla ils inventaris chantunals. Ils criteris numnads en l'al. 2 na concernan betg mo l'Inventari dals maletgs da lieus, da las gruppas d'edifizis e dals edifizis singuls degns da protecziun da la Tgira da monuments, mabain er auters inventaris, sco tals dal sector da la protecziun da la natira. Pervia da quai èn ils criteris formulads en moda universal e ston vegnir concretisads per ils singuls inventaris specifics. La formulaziun en la lescha "... sa basa sin criteris sco ..." implitgescha che l'enumeraziun n'è betg da considerar sco definitiva. La missiva da la Regenza al Cussegl grond tar la LNPGR (carnet nr. 3/2010–2011, p. 234) precisascha areguard l'art. 4 al. 2 LNPGR: "In object vegn tschernì ed inscrit en in inventari chantunal mo sin basa da criteris scientifics sco raritad, diversitad, periclitaziun, particularitad, posiziun, grondezza e.u.v. (al. 2)." Quests criteris scientifics vegnan densifitgads en il rom da la glista d'inventari e correspundan als criteris da tscherna O: impurtanza per la caratteristica d'in lieu (posiziun d'autovalur), H: impurtanza istorica (relevanza socio-istorica, perditga dal temp, valur da regurdientscha areguard eveniments u persunalitads istoricas sco er valur da raritad), A: impurtanza architectonica (valur tipologica, valur per l'istorgia da l'architectura u per l'art architectonic), S: substantza architectonica istorica impurtanta ed U: conturns characteristics (conturns prezius, relevants per l'effect da l'object). Ils criteris èn sa cumprovads ed èn gia limitads a quai ch'è necessari per giuditgar la qualitat istoric-culturala da maletgs da lieus, da gruppas d'edifizis e da singuls edifizis prezius ord vista scientifica (cf. art. 1 al. 1 lit. c LNPGR). Ord vista da la Regenza n'exista perquai nagin basegn d'examinaziun.

L'incumbensa Bigliel vegn realisada da princip. Ina pausa d'inventarisaziun n'è dentant betg inditgada ord vista da la Regenza, perquai ch'igl è vegnì procurà en il fratemp che tut las proprietarias e tut ils proprietaris da bains immobigliars pertutgads vegnian infurmads ordavant persunalmain davart l'audiziun tar la glista d'inventari en la vischnanca pertutgada. La concessiun d'ina pussaivladad da far protesta, che vegn pretendida en l'incumbensa Bigliel, basegna scleriments fitg detagliads, perquai ch'ina tala n'è betg prevista en il dretg vertent. Ensemen cun auters aspects giuridics – cunzunt areguard l'impurtanza da l'effect da l'inventari e da la procedura entaifer l'uffizi, areguard ils dretg da cooperaziun ed areguard la protecziun giuridica – fan questas dumondas giuridicas part d'ina expertisa giuridica ch'è vegnida incaricada da l'Uffizi da cultura.

Che l'inscripziun d'objects sin la glista d'inventari saja extensiva en il fratemp, n'è betg correct. La glista d'inventari da Maiavilla, che vegn numnada en l'incumbensa qua avant maun, correspunda per gronda part als objects da proteger ch'èn gia inscrits sin il plan general da furmaziun (PGF) communal (edifizis degns da vegnir protegids e da vegnir mantegnids, edificis en areals da protecziun sco er edificis en areals da mantegnimment). Dals 150 objects che figureschan sin la glista d'inventari n'èn mo 16 edificis singuls e 12 edificis en gruppas d'edifizis betg anc inscrits sin il PGF communal. La vischnanca ha pia gia ademplì fitg bain sia incumbensa tenor il dretg da planisaziun. Sche e co ch'ella protegia ils ulteriurs 16 resp. 12 edificis, sto ella decider sezza. Medema è la situaziun er en las vischnancas da Jenins e da Malans, nua ch'i vegn – en enclegientscha vicendaivla – ad interim desistì da l'exposiziun publica da la glista d'inventari (sistida e betg refusaziun), perquai che las vischnancas garanteschon en lur PGF gia ina vasta realisaziun da la protecziun da monuments.

Las consequenzas da la glista d'inventari per las proprietarias ed ils proprietaris da bains immobigliars èn regladas en l'art. 6 LNPGR. Uschè ditg ch'i n'è betg decidì en l'urden fundamental en moda giuridicamain lianta d'inscriver in object inventarisà, n'han ils inventaris correspundents nagin effect en la procedura per la permissiun da construcziun (al. 2). L'al. 3 concretisescha correspudentamain che tranter auter la protecziun giuridicamain lianta dals objects inventarisads ha lieu en il rom da la procedura da planisaziun da la vischnanca. Ils art. 28 e 29 LNPGR, che vegnan citads en l'incumbensa, sa refereschon ad objects protegids resp. mess sut protecziun en moda giuridicamain lianta sin basa d'ina disposiziun. Tras l'inscripziun sin la glista d'inventari na vegn in object dentant betg mess sut protecziun. Las disposiziuns citadas na valan perquai betg per objects ch'èn vegnids inscrits mo sin la glista d'inventari. Gia oz èsi pia garantì e reglà per lescha che las glistas d'inventari elavuradas en il rom dal program da la regenza current (punct central da svilup 8/28 "Inventarisaziun dals bains culturals") sco er ils inventaris d'edifizis complementars s'effectueschan exclusivamain a l'intern da l'uffizi. La Regenza na vesa perquai nagins motivs da prender ulteriuras mesiras per che l'inventarisaziun s'effectueschia mo a l'intern da l'uffizi. L'effect a l'intern da l'uffizi vegn communitgà a las vischnancas cumpetentas er en scrit en il rom da l'elavuraziun. La suveranità da la vischnanca en dumondas da construcziun resta garantida da tut temp.

Sa basond sin questas explicaziuns propona la Regenza al Cussegl grond da refusar questa incumbensa.

En num da la Regenza

Il president:

Il chancelier:

Dr. Chr. Rathgeb

Daniel Spadin